

A incuru de Daniela Masia Urgu

Prèmiu Nobel unas canta fèminas chi dd'ant arriciu

S'òrigini de custu prèmiu

Su prèmiu Nobel, bòlidu dae s'inventori de sa dinamite Alfred Nobel benit assignadu de su 1901 e oe contat 6 prèmios: su Nobel pro sa Paghe, pro sa Literadura, pro sa Chìmica, pro sa Meixina, pro sa Fìsica, e de su 1969 pro s'Economia. DDuu bincint pessonàgius nòdius e famadus, chi dedicat sa vida pro is chircas issoro, imbentus, iscobertas genialis chi ant «annantu dadu e sunt de profetu pro s'isvilupu de s'umanidadi».

Comentzaus a si presentaai unus cantus fèminas partede s'istimada nostra Grazia Deledda

Nàscia a Nùgoro in su 1871 e morta a Roma in su 1963, pro unu tumore a su sinu. In su 1926 at bintu su Prèmiu Nobel pro sa literadura, "pro sa potèntzia sua de iscritora, sustentada de ideale un'artu, chi re-traet in formas plàsticas su chintu cale est in sa sua appartata ìsula nadale e chi cun profundidade e cun calore tratat problemas de generale riellu umanu". A su 2017 est s'ùnica iscritora don italiana a àere retzidu tale riconoscimentu

Marie Curie est s'ùnica fèmina chi at bintu dus Nobel e est istada sa prima fèmina a ddus otenn. Un'in còpia cun su maridu Pierre pro sa Fìsica in su 1901 e unu de sola pro sa Chìmica in su 1911, ma solu pro ite issu fiat gai mortu. Su Nobel difatis faghet a bìnchere solu de bios, opuru de mortes si sa morte est acontèssidu a pustis de sa Nominatzione. Sorry Pierre!

In su 2009 si sunt registradus duos primadus: est istadu s'annu in cali ant bintu su Nobel belle e cinu fèminas: bator pro sas sièntzias e unu pro sa literadura. In cudd' annu sa prima borta su Nobel pro s'Economia est istadu assignadu a una fèmina, s'americana Elinor Ostrom.

Sa prus giòvana a àere arriciu su Nobel est Malala Yousafzai, chi in su 2014 a 17 annos at bintu su cuddu pro sa Paghe. Sa prus antziana est Doris Lessing: a 87 annos, in su 2007, at bintu su Nobel pro sa Literadura.

Aung San Suu Kyi

Sa politica birmana Aung Ischint Suu Kyi pro como de sa cunsigna de su Nobel, in su 1991, no at pòdidu lu retirare pro ite era in presone. In su 2003 at bintu fintzas unu MTV Europe Music Award. Sos U2 las ant dedicadu su petzu Walk On e Luc Besson at giradu unu film susu de issa, intituladu The Lady.